

A Pécsi Ítéltábla a dr. Donat Ebert európai közösségi jogász által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (7621 Pécs, Mária u. 29.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen alapítói határozat felülvizsgálata iránti perében a Baranya Megyei Bíróság 8.G.20.941/2007/13. számú végzése ellen a felperes 14. sorszámú fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes a 2007. július 27-én előterjesztett keresetében az alperes 2007. május 29-én meghozott 1/2007.(05.29.) alapítói határozatának hatályon kívül helyezését kérte arra hivatkozva, hogy a megtámadott határozat meghozatalakor az alperes részvényese volt, ezért a közgyűlés összehívása nélkül hozott határozat az 1997. évi CXIV. tv. (régi Gt.) 233. § g) pontjába, 234. § (2) bekezdésébe és 234. § (6) bekezdésébe ütközik. A keresetlevélhez csatolta az alperes nyomdai úton előállított II. sorozatú 000001. sorszámú elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényéről készített közjegyző hitelesítette másolatot, hogy ezzel igazolja azt, hogy a határozat meghozatalakor az alperes társaság részvényese volt. A részvény hátlapja szerint a részvény eredeti tulajdonosa, N. B. 2006. december 16-án forgatta át a részvényt a felperesre.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a pert megszüntette. A peres eljárás adatai és a Baranya Megyei Bíróság előtt folyamatban volt G.40.036/2005., G.20.302/2006., P.21.232/2006. és P.21.413/2006. számú perek iratai alapján megállapította, hogy N. B. tulajdonában az alperes által kibocsátott nyomdai úton előállított 38 db törzsrészvény és 38 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvény volt. A T.I. C. felperes által N. B. alperes ellen indított perében hozott 8.G.40.036/2005/53. számú ítéletével a bíróság kötelezte N. B.-t e részvényeknek a T. I. C. részére történő átadására, és ítéletével a tulajdonjog átszállását igazoló forgatmányt pótolta.

Az ítéletet a Pécsi Ítéltábla a Gf.IV.30.292/2006/6. számú jogerős ítéletével 2007. február 7-én helybenhagyta. A korábban folyamatban volt eljárásokban N. B. nem jelentette be, hogy a részvényeket átruházta, 2006. december 16-a után is részvényesi jogokat kívánt gyakorolni. A jogerős ítélet alapján indult végrehajtási eljárásban 2007. május 25-én N. B. jegyzőkönyvbe mondta, hogy a „T. részvények 100 %-a” az ő tulajdonát képezi. A részvény átruházást követő féléves időszakban a felperes részvényesként nem jelentkezett, a 2007. július 25. napján kelt levelében kérte az alperestől a részvénykönyvbe való bejegyzését. A N. B. által indított 8.P.21.413/2006. számú perben 2007. június 29. napján tartott tárgyaláson N. B. alkalmazottja adta át a bíróságnak a felperes beavatkozási kérelmét.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a keresetlevél mellékletéül szolgáló nyomdai úton előállított részvényről készült másolathoz csatolt közjegyzői hitelesítés időpontját, 2007. július 16. napját megelőző időből származó olyan adat nincs, ami a 2006. december 16-ai tulajdon-átruházás és forgatmányozás tényét bizonyítaná. 2007. június 29-e az a legkorábbi időpont, amikor a felperes az alperes részvényeseként részvényesi jogot kívánt gyakorolni. Ezt megelőzően az alperes által kibocsátott részvények tulajdonosának N. B. tekintette magát. Ezek az adatok egyértelműen arra utalnak, hogy részvényátruházás N. B. és az általa vezetett felperes között 2006. december 16-án nem történt, és erre 2007. február 7-ig sem került sor. 2007. február 7-én viszont Nagy Balázs a részvénytulajdonát a bíróság jogerős ítéletének kihirdetésével elvesztette, azt követően annak átruházására képtelenné vált. N. B. és a felperes közötti részvényátruházásra vonatkozó szerződés tehát lehetetlen szolgáltatásra irányult.

A bíróság felhívta a felperest, hogy jelölje meg a részvényátruházás jogcímét, de a felperes e felhívás teljesítését kifejezetten megtagadta, így a bíróság nem tudta megállapítani, hogy N. B. milyen jogcímen ruházta át a részvényeket a felperesre illetve, hogy a szerződő felek a szerződésre alkalmazandó jogot választottak-e. Arra tekintettel, hogy a magyar jogban rendesen adásvétel vagy ajándékozás alapján kerül sor a részvények átforgatására, a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet 25. § a) illetve m) pontja értelmében a szerződésre vonatkozó jog annak az államnak a joga, amely a szerződés megkötésének időpontjában az eladó illetőleg az ajándékozó joga. Ezért a magyar jog alkalmazandó.

A Ptk. 227. § (2) bekezdése értelmében a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés semmis, a 234. § (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat, a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. Az alperes ellenkérelme tartalma szerint a részvényátruházás érvénytelenségének megállapítására irányult, ezt a hivatkozást az elsőfokú bíróság alaposnak találta, és arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem vált az alperes részvényesévé, ezért a régi Gt. 47. és 48. §-ában, illetve az e törvényt hatályon kívül helyező 2006. évi IV. tv. 45. §-ában meghatározott megtámadási jog a felperest nem illeti meg.

A felperes vitatta az alperes jogi képviselőjének képviseleti jogosultságát, és kérte az alperes számára ügygondnok kirendelését. Az elsőfokú bíróság ezt a kérelmet nem teljesítette, mert az alperes jogi képviselője részére meghatalmazást adó személy jelenleg is bejegyzett törvényes képviselője az alperesnek. Az elsőfokú bíróság ezt a változásbejegyzését, elrendelő végzést hatályon kívül helyezte, a 8.P.21.413/2006/13. számú ítéletével, ez az ítélet azonban még nem jogerős. Az alperes képviseleti jogosultságának igazolását pedig megelőzi „a felperes aktív perbeli legitimációjának fennállásának hiányában idézés kibocsátása nélkül is el kellett volna utasítani a keresetlevelet.

A végzés ellen a felperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helyezze hatályon kívül, és utasítsa az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára azzal, hogy az első fokon eljáró bíróság kijelölésére az 1997. évi LVI. tv. 11. § (4) bekezdésének megfelelő, az ügyelosztás módját is előzetesen szabályozó ügyelosztási rend alapján kerüljön sor.

Fellebbezését a következőkkel indokolta:

1./ Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 74. §-át azzal, hogy az alperes részére nem rendelt ki ügygondnokot. Az alperest képviselő dr. Halmos Péter ügyvéd részére érvényesen senki nem adhatott meghatalmazást tekintettel arra, hogy érvényesen kinevezett vezető tisztségviselője, cégjegyzésre jogosult törvényes képviselője nincsen az alperesnek. A Legfelsőbb Bíróság a Gfv.X.30.413/2007. számú felülvizsgálati eljárásban 2008. február 4.-én hatályon kívül helyezte a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.140/2007/5. számú ítéletét, és a Baranya Megyei Bíróság 8.P.21.232/2006/8. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Jogerős ítéletében megállapította, hogy az alperes vezető tisztségviselői kinevezésére irányuló közgyűlési határozatok érvénytelenek. Az azok alapján bejegyzett adatokat a cégnyilvántartásból visszamenőleges hatállyal törölni kell. Érvényes meghatalmazás hiányában dr. Halmos Péter ügyvéd perbeli nyilatkozatai hatálytalanok.

2./ Iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy N. B. a felperesre átruházott részvényeket még 2007. május 25-én is a sajátjának tekintette. A végrehajtási eljárásban említett T. részvények nem az alperes részvényei, hanem a f.-i székhelyű T. I. C. részvényei, amelyek egy részvénytcsere szerződés alapján N. B.tulajdonába kerültek. A végrehajtási jegyzőkönyv tartalmazza N. B.-nak azt a nyilatkozatát is, amely szerint „ezen részvények, illetve a kiadni rendelt részvények értékarányban állnak egymással”, így azok nem lehetnek azonosak az alperes részvényeivel.

3./ N. B. 2006. december 16-át követően nem kívánt részvényesi jogokat gyakorolni. Abból a tényből, hogy N. B. és jogi képviselője a korábbi eljárásokban a részvényátruházást nem jelentette be, nem következik az, hogy azt megelőzően nem került sor a részvények átforgatására.

4./ A felperes csatolta a részvények 2006. december 16-ai forgatmánnyal ellátott eredeti példányairól készült közjegyző által hitelesített másolatot. Ez önmagában bizonyítja annak tényét, hogy 2006. december 16-án N. B. átforgatta a részvényeket a felperesre, így a felperes az alperes részvényesévé vált. Ezzel szemben annak bizonyítása, hogy a forgatmányozásra nem 2006. december 16-án, hanem egy esetleges későbbi időpontban került sor, az alperest terheli. Az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1)-(2) bekezdés sérelmével hivatalból folytatott le bizonyítást (más peres eljárások és végrehajtási eljárás iratainak peranyaghoz csatolása).

5./ A hivatalból történő bizonyítási cselekmények az alperes álláspontjának alátámasztását célozzák, és azt jelzik, hogy dr. Döme Attila bíró nem elfogulatlanul járt el az ügyben.

A Baranya Megyei Bíróság ügyelosztási rendje az 1997. évi LXVI. tv. 11. § (4) bekezdésének nem felel meg, mert nem tartalmazza, hogy az ügyek elosztása milyen módon történik.

6./ A Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.292/2006/6. számú 2007. február 7-én jogerőre emelkedett ítélete szerint a bíróság kötelezte N. B.-t a részvények kiadására, a forgatmányozást pótolta, és felhatalmazta az alperes vezérigazgatóját a tulajdonosváltásnak a részvények hátoldalán vagy toldaton történő átvezetésére. A kiadni rendelt részvények azonban nem kerültek a T. I. C. birtokába, és azokra a forgatmányt az alperes vezérigazgatója nem vezette át. Vezérigazgatója illetve igazgatósága az alperesnek 2005. november 5-e óta nincs, (a Legfelsőbb Bíróság Gfv.X.30.413/2007. számú ítélete alapján) így a forgatmánynak a részvényekre történő átvezetése emiatt sem történhetett volna meg. A tulajdonjog a Legfelsőbb Bíróság 1/2000. Polgári Jogegységi határozatának IV. pontja (1) bekezdése, (2) bekezdése és V. pont (1) bekezdése értelmében a bírói ítélettel pótolta forgatmány esetén is csak a forgatmánynak a részvényre történő rávezetésével száll át. Ez egyértelműen következik a Ptk. 338/C. § (1) bekezdés a) pontjának első alpontjából is. Amíg a bíróság ítéletével pótolta forgatmány a részvény hátlapjára nem kerül rá, addig N. B. a részvény tulajdonosának minősül, illetve ha átforgatja a részvényt, akkor a forgatmány által megjelölt személyre száll át a részvények tulajdonjoga. Az új tulajdonossal szemben a forgatmányt pótló jogerős ítélet már nem hajtható végre.

7./ Téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a részvények átforgatása lehetetlen szolgáltatásra irányult, ezért a Ptk. 227. § (2) bekezdés értelmében semmis. E körben a Ptk. 338/C. § (1) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz. A forgatmány a felperest jelöli meg a részvény jogosultjaként, és a felperes a részvényeket bizonyítottan birtokában tartja, így ő tekintendő a részvények tulajdonosának. Annak vizsgálata egyébként nem történt meg az elsőfokú eljárásban, hogy érvénytelen-e a N. B. és a felperes közötti szerződés. Még azt sem állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy milyen jogcímen történt az átruházás, így megalapozatlan annak megállapítása is, hogy a N. B. és a felperes közötti szerződésre a magyar jogot kell alkalmazni.

A Pécsi Ítéltábla a Pkf. V.20.327/2007/2. számú jogerős végzésével is megállapította, hogy a felperes 2006. december 16-án az alperes részvényesévé vált.

Az alperes az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság helyesen döntött, amikor a pert megszüntette, a döntés jogi indokaival azonban a másodfokú bíróság nem ért egyet.

A régi Gt. 47. § (1) bekezdése szerint a gazdasági társaság bármely tagja (részvényese) kérheti a társaság szervei által hozott határozatok bírósági felülvizsgálatát arra hivatkozással, hogy a határozat e törvény vagy más jogszabály rendelkezéseibe, avagy a társasági szerződésbe (alapító okiratba, alapszabályba) ütközik. Hasonló rendelkezést tartalmaz a 2006. évi IV. tv. (Gt.) 45. § (1) bekezdése. A Legfelsőbb Bíróság a N. B. és az alperes között közgyűlési határozat érvénytelenségének megállapítása iránt folyamatban volt perében meghozott Gfv.X.30.413/2007/5. számú ítéletében rámutatott arra, hogy a társasági határozat felülvizsgálatára irányuló perben perindítási joggal az a tag illetve részvényes rendelkezik, aki a határozat meghozatalakor, illetve a keresetlevél benyújtásakor részvényes volt. Ugyanilyen álláspontot foglalt el a Legfelsőbb Bíróság a BH.2007.417. szám alatt közzétett eseti döntésében. Ebből következően annak megállapításánál, hogy a felperes a perindításra jogosult-e, azt kell vizsgálni, hogy a határozat meghozatalakor, illetve a kereset benyújtásakor a felperes az alperes részvényese volt-e, illetve a részvényesi jogok gyakorlására jogosult volt-e.

A régi Gt. 179. § (1) bekezdése szerint a részvény tagsági jogokat megtestesítő értékpapír, amely bemutatóra vagy névre szól. A részvény megtestesíti a tagsági jogosultságokat, azaz e jogokkal élni csak az értékpapír által, annak birtokában lehet. Ezt mondja ki a régi Gt. 220. § (1) bekezdése, illetve a Gt. 212. § (1) bekezdése is. A részvényre a Ptk. 338/D. §-ból következően - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a pénzkövetelésre szóló értékpapír szabályait kell megfelelően alkalmazni. Eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában a részvényre is alkalmazandó a Ptk. 338/B. § (1) bekezdése, amely szerint értékpapírban meghatározott követelést érvényesíteni, arról rendelkezni, azt megterhelni - ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik - csak az értékpapír által, annak birtokában lehet.

A Ptk. 338/C. § mondja meg, hogy kit kell az értékpapírból eredő jogok gyakorlására jogosultnak tekinteni. Névre szóló értékpapír esetén, ha azt nyomdai úton előállították, az értékpapír azon birtokosát, akit az értékpapír eredeti szövege jogosultként megjelöl, vagy akit a forgatmányok megszakítatlan láncolata jogosultként igazol. Helyesen hivatkozott a fellebbezésében a felperes arra, hogy a Ptk. 338/C. § (1) bekezdés b) pontja alapján őt kell az értékpapírból eredő jogok gyakorlására jogosultnak tekinteni, mert a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.292/2006/6.

számú ítéletének meghozatala előtti forgatmány jogosultként őt jelöli meg. Az elsőfokú bíróság ítéletében részletezett körülmények alapján nem állapítható meg, hogy a felperes a közjegyző által hitelesített másolatban csatolt részvényt nem szerezte meg.

A régi Gt. 220. § (1) bekezdése alapján azonban a részvényesi jogok gyakorlásához a részvény birtoklásán túl névre szóló részvény esetében a részvénykönyvbe való bejegyzés is szükséges (új Gt. 212. § (1) bekezdés). A régi Gt. 220. § (1) bekezdése csak a XII. fejezetben meghatározott jogok gyakorlásáról rendelkezik, de a 198. § (2) (új Gt. 202. § (3) bekezdés) bekezdése kimondja, hogy a névre szóló részvény átruházása a részvénytársasággal szemben akkor hatályos, és a részvényes a részvénytársasággal szemben részvényesi jogait csak akkor gyakorolhatja, ha a részvényt a részvénykönyvbe bejegyezték, a részvénykönyvbe bejegyzés tehát valamennyi részvényesi jog gyakorlásának feltétele. A régi Gt. 47. § (1) bekezdésében meghatározott perindítási jog részvényesi jog, amely a részvény birtokában is csak a részvénykönyvbe való bejegyzést követően gyakorolható a részvénytársasággal szemben.

A keresettel megtámadott határozat kelte 2007. május 29. A felperes 2007. július 25-én adott meghatalmazást jogi képviselőjének, aki ugyanezen a napon kelt levelében jelentette be az alperesnek, hogy a felperes 2006. december 16-án megszerezte az alperes 38 db szavazati jogot biztosító törzsrészvényét és 38 db elővásárlási jogot biztosító elsőbbségi részvényét, és kérte a felperes feltüntetését a részvénykönyvben. Az alperes nevében dr. Halmos Péter ügyvéd 2007. augusztus 10-én kelt levelében további okiratok megküldését kérte, és közölte, hogy a megkereső levélben foglaltak tekintetében érdemi nyilatkozatot az alperes csak a további okiratok megküldését követően tud tenni. Megállapítható tehát, hogy a felperes sem a határozat meghozatalakor, sem a keresetlevél benyújtásakor, 2007. július 27-én nem volt az alperes részvénykönyvbe bejegyzett részvényese, így a régi Gt. 47. § (1) bekezdése szerinti per megindítására nem volt jogosult. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság helyes érdemi döntést tartalmazó végzését a fenti jogi indokok alapján helybenhagyta.

A felperesnek a fellebbezésben kifejtett indokaival kapcsolatban a másodfokú bíróság a következőkre utal:

1./ A felperes a keresetlevelet 2007. július 27-én nyújtotta be, az alperes jogi képviselője, dr. Halmos Péter 2007. november 5-én kelt meghatalmazás alapján járt el a perben. Az elsőfokú bíróság a pert megszüntető végzését 2008. január 5-én hozta meg. Ugyanettől a személytől kapott meghatalmazás alapján járt el Dr. Halmos Ügyvédi Iroda a N. B. és az alperes között folyamatban volt 8.P.21.232/2006. számú perben. E perben a Legfelsőbb Bíróság a 2008. február 4. napján kelt Gfv.X.30.413/2007/ 5. számú ítéletében rámutatott arra, hogy az alperes jogi képviselője ugyan olyan személytől kapta meghatalmazását, aki a jelen jogerős ítélet folytán az alperes jogszerűen meghatalmazott vezérigazgatójának nem tekinthető, de a közgyűlési határozat megtámadásának a határozat végrehajtására

nincs halasztó hatálya, ha csak a bíróság a határozat végrehajtását nem függesztette fel, erre pedig nem került sor. Így az alperes jogi képviselője a perbeli nyilatkozatok megtételére jogosult volt. Ugyanez a helyzet állt fenn a jelen perben benyújtott meghatalmazás esetében is, így az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárási szabályokat, amikor az alperes részére nem rendelt ki ügygondnokot, az alperes képviselőjeként a Halmos Ügyvédi Iroda eljárhatott.

2./ A másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontjára figyelemmel nincs jelentősége annak, hogy N. B. 2006. december 16-a után részvényesnek tekintette-e magát, és részvényesi jogokat kívánt-e gyakorolni, ezért ezt a kérdést a másodfokú bíróság nem vizsgálta.

3./ Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 164. § (1)-(2) bekezdését. A Pp. 163. § (3) bekezdése szerint a bíróság az általa köztudomásúnak ismert tényeket valóban fogadhatja el. Ugyanez áll azokra a tényekre is, amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása van. Ezeket a tényeket a bíróság akkor is figyelembe veszi, ha azokat a felek nem hozták fel, köteles azonban a feleket e tényre a tárgyaláson figyelmeztetni. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a 2008. január 25-én megtartott tárgyaláson ismertette a korábban előtte lefolyt perek iratait, ezzel a felek figyelmét felhívta arra, hogy figyelembe veszi a korábbi eljárásokban megtett nyilatkozatokat, amelyekről hivatalos tudomása van.

4./ A Baranya Megyei Bíróság ügyelosztási rendje nem tartozik a másodfokú bíróság hatáskörébe, ezért az erre vonatkozó kifogásokkal a másodfokú bíróság nem foglalkozott.

5-6-7./ A Pécsi Ítéltábla a Pkf. V.20.327/2007/2. számú jogerős végzésével nem azt állapította meg, hogy a felperes az alperessel szemben részvényesi jogokat gyakorolhat, hanem azt, hogy a reá átforgatott részvény másolatának csatolásával megfelelően valószínűsítette, hogy jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy a más személyek közt folyó per miként dőljön el, így a perbe beavatkozhat. Ez nem jelenti azt, hogy az alperessel szemben maga is pert indíthat.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 259. §-a és 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2008. május 5.

. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró